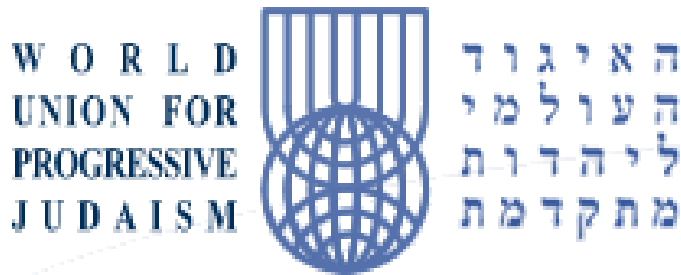

5773

Torah from Around the World

Sjabbat 10 november 2012/25 chesjwan 5773
Sidra Chajee Sara, Beresjiet [Genesis] 23:1-25:18
Tanach blz. 41-48
Haftara: Roet [Ruth] 1:1-22
Tanach blz. 1561-1562

Commentaar door rabbijn [Guido Cohen](#),
Directeur Joodse Studies, [Tarbut School](#), Buenos Aires, Argentinië

Vertaling: *Tamarah Benima*
[Het Engelse origineel](#)

Twee weken geleden, toen we over het begin van de tocht van Awraham lazen, beschreef de Tora Awram (de 'h' was nog niet aan zijn naam toegevoegd) als een 'welgesteld' man. De term die in hoofdstuk 13 van Beresjiet werd gebruikt, '*kawed meod*', wordt in vele edities vertaald met 'rijk', maar letterlijk betekent hij 'welgesteld'. De meeste commentatoren vatten deze term op als een metafoor, dat wil zeggen dat Awram rijk was in velerlei opzichten. Sommigen verbinden het woord '*kawed*' met '*kawod*', en maken zo Awram niet alleen een rijk man, maar ook een eervol man. Anderen verbinden het idee van Awrams welgesteldheid met het feit dat hij al goed onderlegd was in de nog niet op papier gezette Tora en die al nauwgezet naleefde.

Maar meteen nadat dit woord wordt gebruikt, legt de Tora uit: „Awram was bijzonder rijk, hij had veel vee, zilver en goud.” (Beresjiet 13:1) Op grond hiervan leest Rasji dat de rijkdom van Awraham niet noodzakelijkerwijs een zegen was, maar wellicht een last. Zijn commentaar op '*kawed meod*' stelt: „beladen met veel lasten”. Mogelijk verwijst Rasji naar het feit dat al deze bezittingen moeilijk te dragen waren tijdens Awrahams tocht door het land. Ik zou echter een alternatieve interpretatie willen geven, en dat vers vergelijken met een ander pasoek [vers] in deze sidra dat Awrahams situatie beschrijft: „Awraham was inmiddels op hoge leeftijd gekomen en de Eeuwige had hem in alle opzichten gezegend.” (Beresjiet 24:1)

Wat is er gebeurd tussen hoofdstuk 13 en hoofdstuk 24, waardoor de Tora Awraham niet kenschetst als welgesteld, maar als een man die Gods zegen in alles heeft ontvangen? Wat betekent het dat God Awraham in alle opzichten zegent? Wat is de aard van deze zegen?

Interessant genoeg gebeuren er, onmiddellijk nadat de Tora ons heeft verteld dat Awraham een bijzonder rijk man was, een aantal onfortuinlijke gebeurtenissen in Awrahams leven. Ten eerste maken zijn herders ruzie met die van Lot en hij besluit het land te verdelen en zich van Lot af te scheiden; Lot was niet alleen zijn neef, maar een van zijn 'partners' in zijn project om een nieuw volk te vormen in het Land Kenaän.

Zijn strijd met Lot is slechts de eerste in een aantal moeilijke familiesituaties die Awraham meemaakt. Het dieptepunt vindt plaats in sidra Wajera, als Awraham de drie belangrijkste familierelaties in gevaar brengt: zijn vrouw Sara brengt de nacht door met een koning van een ander volk, omdat Awraham bevreesd is toe te geven dat zij zijn echtgenote is; hij verbant zijn zoon Jisjmaël uit zijn huis op verzoek van Sara; en hij offert bijna zijn zoon Jitschak op de Berg Moria, om het bevel van God te gehoorzamen.

Wajera, de sidra van vorige week, laat ons zien hoe moeilijk het was voor Awraham om met deze relaties om te gaan. Hoe meer succes hij had bij zijn onderneming om een nieuw volk en een nieuwe cultuur in het Land Kenaän te vormen, hoe moeilijker het voor hem was om vader en echtgenoot te zijn. Misschien is dat de reden dat Awrahams 'welgesteldheid' nog niet 'gezegend' betekende in het Tora-gedeelte dat wij twee weken geleden lazen.

Heel vaak worden deze twee begrippen met elkaar verward. Rijkdom wordt gezien als een zegen, het wordt verondersteld een zegen te zijn; en van zegeningen wordt verwacht dat zij de vorm van welgesteldheid aannemen. Awraham heeft het juist, en wacht veel meer op het gevoel te zijn gezegend dan dat hij wacht op het gevoel een welgesteld man te zijn. Hij weet dat rijkdom en zegen niet noodzakelijkerwijs met elkaar zijn verbonden, en pas tijdens het laatste deel van zijn tocht besteedt hij tijd aan de prioriteiten die hem het gevoel zullen geven gezegend te zijn.

Wat gebeurt er in sidra Chajee Sara? Awraham huilt over de dood van zijn geliefde vrouw en zorgt er persoonlijk voor dat hij een plek voor haar graf verwerft, zodat hij die kan wijden aan haar nagedachtenis. Hij begint met het opstellen van zijn testament en geeft zijn dienaar Eliëzer de opdracht ervoor te zorgen dat Jitschak in de voetstappen van zijn vader zal treden. Jitschak trouwt Rivka, en door daar getuige van te zijn kan Awraham terugkijken op zijn leven en zien dat het zaad dat hij plantte beloftevolle vruchten draagt: *zijn* tocht is dan wellicht voorbij, er is nu iemand die in zijn voetstappen zal voortgaan. En om deze prachtige serie van gezegende momenten af te sluiten, verlaat Awraham deze wereld en wordt te ruste gelegd naast zijn vrouw in de grot van Machpela; hij wordt begraven door zijn twee zonen, die elkaar nu als volwassenen ontmoeten om eer te bewijzen aan de herinnering van hun vader.

Awraham had grote ambities over wat hij van het leven verwachtte. De mate van succes, of rijkdom, wordt niet afgemeten aan bezittingen, maar aan onze verwachtingen voor het leven. Awraham interesseerde zich niet voor kamelen, schapen, goud en zilver. Hij wist dat hij, om zich 'rijk' te voelen, „*sameach b'chelko*”, tevreden moest zijn met zijn deel, en dat zijn opvatting over zijn deel veel meer inhield dan de bezittingen die iemand 'welgesteld' maken. Aan het eind van zijn leven, als hij datgene herstelt dat ooit werd gebroken en hij zichzelf toestaat om zijn menselijkheid te voelen, is Awraham daadwerkelijk gezegend.